

# NHỮNG NGƯỜI SỐNG QUANH TÔI

## VĂN HOÁ TIỀN

### VIỆT HÀ

Bạn tôi gọi phon thúc dục :

Danh sách "tuyển sinh" đến đâu rồi? Hợp đồng thuê phòng ốc đã OK. Tốp sinh viên cũng đã chấp nhận giúp đỡ chuyện giảng dạy. Ngày khai giảng do ông quyết định đấy.

Cũng giống như bao lần, hễ có phon của anh là tôi phải thủ vai "nghị gặt". Tính cách và lời nói của anh là thế, lúc nào cũng sang sảng như lệnh võ.

Chuyện mở một lớp học tiếng Việt tôi và anh cùng một số người thân cận đã nung nấu từ lâu nhưng chưa gặp thiên thời địa lợi nên dự định vẫn chỉ là dự định. Tuy nhiên anh luôn hối thúc tôi làm công tác "dân vận" đối với những gia đình có con em đang độ tuổi cấp sách đến trường, tham dự vào lớp học tiếng Việt dài hạn. Anh dặn đi dặn lại: nhớ phải nhấn mạnh là có trường lớp và đội ngũ giáo viên đang hoàng chứ không phải dạy kiểu "chạy sô" đâu. Nghĩ là chuyện vặt nên tôi hứa với anh trước ngày khai giảng sẽ có một danh sách học sinh thật hùng hậu. Bạn tôi bảo: Đừng chủ quan. Người Việt mình chỗ nào có "màu" không cần mời họ cũng thi nhau tới, nhưng nếu dính hoặc phải chia sẻ chút quyền lợi thì khó đấy. Tôi cãi: Ông chúa lo xa. Quân ta chẳng nói tiếng ta thì nói latin à? Vậy nhưng lúc bắt tay vào cuộc mới biết nỗi lo của bạn tôi là có cơ sở.

Rà soát lại danh sách những người quen và vùng phụ cận, tôi nhắc phon đề "thăm hỏi" từng hộ như người bạn đã dặn.

Phụ huynh 1: Trời đất! Sao không mở sớm một chút. Mấy đứa nhà tôi giờ lớn tướng cả, lưỡi thẳng nào thẳng ấy cứng đơ cả làm sao mà phát âm nổi tiếng Việt?

Phụ huynh 2: Học tiếng Việt à? Ta hay Tây dạy?

- Cô giáo Vietnam chị ạ!

- Thật vậy à. Có bằng cấp gì không hay nà nại lỏi ngọng nịu ngọng ngộ thì chán chết. Vả nài mấy đứa con tôi nó ăn suốt ngày đồ Tây nên thích nói tiếng Tây hơn tiếng Việt. Để tôi thăm dò tụi nó đã. Nhưng học mất tiền nó hơi khó đấy...

Phụ huynh 3: Học tiếng Vietnam à? Tổ chức hội đoàn nào vậy?

- Lớp học thiện nguyện thôi anh chị ạ.

- Đào ôi! thời buổi này làm chó gì có chuyện không công. Giá bao nhiêu cứ "phát" đi. Tụi này cho con đi học thử, nếu ngon lành thì đầu tư, không thì dẹp.

Phụ huynh 4: Tháng bao nhiêu tiền? 20EUR cơ à? Đắt thế. Vậy là kinh doanh dạy tiếng Việt à? Có giảm giá không? Tháng hai "sợ" mất đứt bốn buổi putzen\* rồi đấy. Để nhà này cân đối lại đã nhé. Mà thôi, con cái nhà này đứa nào cũng biết gọi bố mẹ bằng tiếng Việt cả, thế là đủ rồi. Học lắm, biết nhiều rồi quay lại chửi bố mẹ bằng tiếng Việt, chẳng bổ tức.

Phụ huynh 5: 20EURO cơ à? Nhà này 2 đứa vị chi 40 chục/tháng. Có khuyến mại không? Không à? vậy là vớt. Các cửa hàng giờ khuyến mại như thui. Các ông làm thế chả ma tây nào nó thêm học đâu.

Phụ huynh 6: Anh bảo sao? Con cái chúng tôi phải đến trường để cho mấy người dạy dỗ? Xin nói để anh biết: vợ chồng tôi đều là trí thức. Ngôn ngữ chúng tôi dùng có thừa khả năng để dạy dỗ con cái. Các anh chị lấy tư cách gì để mở trường mở lớp?

- Chuyện giảng dạy là do giáo viên người Việt đảm nhiệm anh ạ.

- Giáo viên nào thế? Ai dời hơi sang đây để mà dạy tiếng. Thôi nhé, tôi nhắc lại: chúng tôi là trí thức nên chúng tôi biết con cái mình phải làm gì. Mà bây giờ người ta học tiếng Anh, tiếng Pháp, tiếng Đức chứ dở người à mà đi học tiếng Việt.

Phụ huynh 7: Ông gọi nhầm địa chỉ rồi. Chúng tôi sang đây là đổi họ Đức từ mấy chục năm nay nên không có gì vướng mắc tới Việt Nam cả. Đừng phiền nữa nhé.

Phụ huynh 8: Vậy hả anh? Thế thì may quá. Em cũng muốn cho tụi nó tới đó học chứ ở nhà tiếng Đức chẳng ra Đức, Thổ chẳng ra Thổ mà Nam tư cũng chẳng thành Nam tư nữa. Mà có phải nộp tiền không anh?  
- Lệ phí tự nguyện thôi.  
- Thế ạ. Vậy thì phiền quá nhỉ. Em tưởng học miễn phí thì cho các cháu học ngay chứ mất tiền thì thôi vậy.

Phụ huynh 9: Học tiếng Việt hả? Lớp mở tại trung tâm? Tuyệt vời. Tôi sẽ tổng cổ hai thằng con tôi tới đó cho khuất mắt. Ở nhà chúng tôi ngày châu đầu vào PC để chít chát, cận lòi cả mắt. Thế này nhé: học 3 tiếng phải không? Sao ít thế? Tiếng Việt tụi nó học hay không không quan trọng. Miễn là chúng xéo khỏi nhà 4-5 tiếng cho rảnh nợ.

Phụ huynh 10: Học tiếng Việt à? Vậy là chúng tôi có giải pháp rồi. Chứ mấy đứa con tôi cứ vục mặt vào Gameboy, đứa nào đứa nấy mồm miệng cứ méo xẹo.  
Tiếng vợ phụ huynh 10: Anh phải hỏi các con đã chứ?  
Người chồng: Bà trật tự đi. Tiếng Việt của bà cũng không hay ho gì đâu. Tiếng Đức cũng tạm tà tạm tịt. OK, tụi này đăng ký hai xuất. Phải tổng bọn này vào khuôn khổ may ra chúng mới chịu sửa tiếng Việt, chứ mở mồm là sửa tiếng Đức nghe đau hết tai ông ạ.

Phụ huynh 11: Học tiếng Việt à? Ngại quá nhỉ? Nhưng thôi, nể các ông, tôi cho tụi nhỏ tới đó check thử mấy buổi, nếu tụi nó hứng thú thì tôi xét tiếp. Nhưng tôi e khó đấy vì nhà tôi toàn nói với nhau bằng tiếng Đức. Giờ quay sang tiếng Việt tôi lại mất công làm gia sư.

Phụ huynh 12: Học tiếng Việt? Trời đất! Tụi nhỏ nhà tôi đẻ xứ này ngôn ngữ của tụi nó là tiếng Đức ngữ chứ học tiếng Việt của chỉ để chào ba chào má chứ có giúp được điều chi? Còn có về thăm Việt Nam thì tiếng Anh chúng nó cũng thạo, đâu cần học tiếng Việt thêm cho cực?

Phụ huynh thứ...  
(...)

Tôi đã nhần nại gọi đây một danh sách, và cũng cố đóng tai để nghe các bậc phụ huynh "chút bầu tâm sự" về cái thứ ngôn ngữ mẹ đẻ mà từ lâu đã trở thành ngôn ngữ tị nạn và cũng tiện tay ghi lại đôi dòng đại loại như một "nhật ký buổi khai trường" để chuyển tới ngài "hiệu trưởng" bắt đắc dĩ của tôi.  
Nhận được bản danh sách khoảng gần 10 "học sinh" đủ cả nam-nữ, tuổi tác thì... chẳng giống ai. Bạn tôi có vẻ mĩ mãn. Anh tùm tùm bảo: 10 đứa chịu đến lớp là khá đấy. Chứ nhiều nơi bảo học tiếng Việt tụi nó còn chỉ đầu đầu. Còn chuyện của các phụ huynh - anh vỗ vai tôi như an ủi - Văn hóa Việt mình nó vậy đấy. Đứng trước đồng eu-rô và dollar thì ngôn ngữ tiếng Việt chỉ là thứ phù phiếm. Người Việt mình ở Á-Âu-Phi-Mỹ-Latin... ai cũng chỉ thích một danh từ: MONEY! Bạn tôi đùa: tôi và ông cũng phải học cách chia thành thạo động từ háo tiền: I love money. You love money và we love money. Đó là thứ văn hóa tiền. - Có lí. - tôi bảo - với sắc dân luôn coi đồng tiền là tiền là Phật thì cũng nên gọi đó là một thứ văn hóa lăm chừ ?

(còn tiếp)